

Tri isprave o kamenoj kući u Varaždinu iz 16. st.

Karmen Levanić
Državni arhiv u Varaždinu
klevanic@dav.hr

Uvod

Ovdje se donose tri isprave iz još neobjavljenog dijela Radikalnog arhiva, zbirke najvrednijih dokumenata u okviru fonda HR-DAVŽ-2: Poglavarstvo Slobodnog i kraljevskog grada Varaždina. Isprave do 1526. objavljene su u knjizi *Poviestni spomenici Slobodnoga kraljevskoga grada Varaždina* koju je za tisak priredio Zlatko Tanodi, a koja je izašla u Varaždinu 1942. nakon čega se, nažalost, stalo s objavljivanjem isprava. Prva ovdje objavljena isprava je od kralja Ivana Zapolje, jedina njegova isprava u Radikalnom arhivu. Njome on poklanja Wolfgangu (Vuku) od Zempče kuću u Varaždinu koja je prije bila u vlasništvu Pavla Kečkeša, ali mu je oduzeta zbog pristajanja uz kralja Ferdinanda. Nigdje u tekstu nema podataka pomoću kojih bi se moglo pouzdano zaključiti o kojoj se kući radi, no vjerojatno je u pitanju Vijećnica. U drugoj ispravi Mirko Bradač i Mihael od Ravna u sporu između Grada Varaždina i Pavla Kečkeša zbog kamene kuće dosuđuju tu kuću Gradu zbog toga što građani kao dokaz pokazuju ispravu Jurja Brandenburškog iz 1523. (HR-DAVŽ- 2: R.a. 187/XIV) kojom poklanja svoju kamenu kuću građanima za vijećnicu. Iako Pavao Kečkeš prosvjeduje protiv prisvajanja kuće od strane Grada, spor je konačno riješen 1544. kad je ban Nikola Zrinski dao uvesti Grad Varaždin u posjed kamene kuće (3. isprava).

Isprave su očuvane i čitke pa su uređivački zahvati u tekstu minimalni – interpunkcija i pisanje velikih i malih slova prilagođeni su suvremenom pravopisu, slova *w* i *y* razrješavana su samo u latinskim riječima (*sew*→*seu*, *egregy*→*egregii*), dok su u vlastitim imenima ostavljena (*Gywla*). Budući da je dvoglas *ae* u izvorniku dosljedno pisan kao *e* (*lapidee* umjesto *lapideae*), tako je ostavljeno i u transkripciji, a također je ostavljeno izvorno pisanje geminata. Kratice su razrješavane i riječi se u transkripciji javljaju u cjelovitom obliku.

1. R.a. XVI-3; Budim, 10. studenoga 1529.

TEKST ISPRAVE:

Nos Ioannes, Dei gratia rex Hungarie, Dalmatie, Croatie, etc., memorie commendamus, tenore presentium significamus quibus expedit universis, quod nos attentis et consideratis fide fidelitateque et fidelium servitorum gratissimis meritis fidelis nostri egregii Wolffgangi de Zempche, que idem Sacre imprimis huius regni nostri Hungarie Corone ac deinde Maiestati nostre pro locorum et temporum varietate cum summa semper fidelitatis constantia et animi fervore exhibuit et impendit, totalem et integram domum in civitate nostra Warasdiensi in regno nostro Sclavonie existentem habitam, que alias egregii Pauli Kechkes prefuisset, sed per notam infidelitatis quam idem Paulus Kechkes ex eo quod immemor fidei fidelitatisque sue qua nobis, vero et legitimo regi Hungarie, tenebatur et obstrictus erat, contra publicam constitutionem totius regni nostri Hungarie Ferdinando, regi Bohemie, nostro ac eiusdem regni nostri publico hosti adhesisset, incurrisse dicitur ad nos et Sacram Coronam nostram consequenterque collationem nostram regiam iuxta antiquam et approbatam ipsius regni nostri Hungarie consuetudinem atque legem rite et legitime devoluta esse perhibetur et redacta simul cum cunctis eiusdem domus edificiis structuris, [h]ortis, vineis, fenilibus fenetisque ac terris cultis et incultis, necnon silvis ac nemoribus et aquis piscaturis ad eandem domum spectantibus et pertinere debentibus, prout et quemadmodum per eundem Paulum Kechkes tenta possessaque fuerat, memorato Wolffgango Zempchey suisque heredibus ac posteritatibus universis dedimus, donamus et contulimus, immo damus, donamus et conferemus iure perpetuo et irrevocabiliter tenendam, possidendam pariter et habendam salvo iure alieno harum nostrarum secreto sigillo nostro, quo ut rex Hungarie utimur, consignatarum vigore et testimonio litterarum mediante, quas in formam nostri privilegii redigi faciens dum nobis in specie fuerint reportare. Datum Bude, in profesto beati Martini, episcopi et confessoris, anno Domini millesimo quingentesimo vigesimo nono, regnorum nostrorum predictorum anno tertio.

Ioannes rex
manu propria

Vel: 295×225. Papir od 2 lista, jedan ispisan. Pečat od crvenog voska promjera 8 cm utisnut ispod teksta u sredini, na nj pritisnut papir, dijelom otpao, pored njega pečat od crvenog voska Poglavarstva slobodnog i kraljevskog grada Varaždina, vjerojatno iz 19.st., također dijelom otpao. Isprava je restaurirana zbog oštećenja papira na pregibima.

PRIJEVOD:

Mi Ivan, Božjom milošću kralj Ugarske, Dalmacije, Hrvatske, itd. povjeravamo pamćenju i snagom ove isprave dajemo na znanje svima kojih se tiče da smo mi, zapazivši i razmotrivši vjeru, vjernost i vrlo ugodne zasluge vjerne službe našeg vjernog i vrsnog Vuka od Zempče, koju je on, najprvo Svetoj Kruni ove naše kraljevine Ugarske, a zatim i našem Veličanstvu iskazao i napravio na raznim mjestima i u razno vrijeme, uvijek s najvišom postojanošću vjernosti i gorljivošću duše, čitavu i cijelu kuću koja se nalazi u našem gradu Varaždinu i u našoj kraljevini Slavoniji, koja je inače prije bila od vrsnog Pavla Kečkeša, ali je zbog ljage nevjere koju je isti Pavao Kečkeš, kako se govori, navukao na sebe jer je zaboravivši svoju vjeru i vjernost kojom je prema nama kao pravom i zakonitom kralju Ugarske bio obavezan i dužan, protiv javnoga zakona čitave naše kraljevine Ugarske pristao uz Ferdinanda, kralja Češke, javnoga neprijatelja nas i iste naše kraljevine, stoga je ona prema drevnom i odobrenom običaju i zakonu iste naše kraljevine Ugarske pravedno i zakonito pripala nama i našoj Svetoj Kruni te posljedično i našem kraljevskom darivanju zajedno sa svim građevinama iste kuće, vrtovima, vinogradima, sjenokošama i sjenjacima te zemljama obrađenim i neobrađenim, kao i šumama i gajevima te ribnjacima koji spadaju istoj kući i moraju joj pripadati; stoga smo nju, kao i sve što je isti Pavao Kečkeš držao i posjedovao dali, darovali i predali spomenutom Vuku Zempčeju i svim njegovim nasljednicima i potomcima, dapače, dajemo je, darujemo i predajemo s vječnim i neopozivim pravom da je drži i posjeduje, jednako i ima, poštujući pravo drugih, snagom i svjedočanstvom ove naše isprave zapečaćene našim tajnim pečatom kojim se koristimo kao kralj Ugarske; nju ćemo dati sastaviti u obliku naše povlastice dok dobijemo podroban izvještaj. Dano u Budimu, dan prije blagdana bl. Martina biskupa i ispovjednika, godine Gospodnje 1529. i treće godine našega kraljevanja prije spomenutim našim kraljevinama.

Kralj Ivan, vlastoručno.

2. R.a. XVI-10; Varaždin, 15. veljače 1543.

TEKST ISPRAVE:

Nos Emericus Bradach de Ladomercz ac magister Michael de Rawen, regni Sclavonie prothonotarius, iudices et commissarii in presenti causa per regiam Maiestatem delegati, necnon Ioannes Gwych de Korennyak, vice et in persona Stephani de Gywla, Aule regie familiaris, alterius videlicet iudicis et commissarii in eadem causa per ipsam regiam Maiestatem statuti, qui in lecto gravissime egritudinis sue vel quasi in agone decum-

bens personaliter adesse non potuit, egregio etiam Stephano de Praschowcz, altero similiter iudice et commissario eiusdem cause, certis et rationabilibus de causis ad id venire non valente, memorie commendamus, quod cum nos die domenico Invocavit proxime preterito hic Warasdini, loco videlicet et termino partibus infrascriptis per prefatum Stephanum de Gywla nostro omnium veluti iudicum et commissariorum ipsius cause nomine de commissione et speciali mandato prefate regie Maiestatis, domini et principis nostri clementissimi, prefixo et statuto pro discussione eiusdem cause constituti fuisset revisionemque dicte cause arduis quibusdam regni huius Sclavonie negotiis exigentibus ad presentem feriam quintam immediate sequentem prorogassemus. Tandem instante ipsa feria quinta nobisque una cum nonnullis aliis eiusdem regni Sclavonie Comitatus videlicet Warasdiensis nobilibus ad id per nos de eadem commissione regia vocatis in unum convenientibus ac in iudicio dicte cause pro tribunali sedentibus prudentes et circumspecti viri Vitus Kwczynych, supremus iudex, Simon Zerssych, iuratus, ac Ioannes literatus, notarius, et Petrus Sosthar, cives huius Civitatis Warasdiensis, ipsorum ac ceterorum iuratorum civium, necnon totius Communitatis eiusdem Civitatis, ut Actorum, nominibus et in personis iuxta continentiam litterarum prefate regie Maiestatis decima nona Septembris in anno proxime transacto Vienne emanatarum nobisque, videlicet Emerico Bradach et magistro Michaeli Raweny ac prefatis Stephano de Gywla et altero Stephano Praschowcy, preceptoriarum loquentium et directarum ac infra expirationem sexaginta dierum post emanationem earundem immediate sequentem in diversis locis et diebus presentatarum, quarum mediante Sua Maiestas revisionem et adiudicationem presentis cause in termino competenti eisdem partibus per nos prefigenti autoritate Maiestatis Sue fiendam nobis committebat, nostram venientes in presentiam egregium Paulum Kechkees de Kakonya, veluti In causam attractum, termino in eodem partibus ipsis modo quo supra prefixo et statuto coram nobis comparitur(!) iudiciumque et iustitiam causa in presenti receptur(!), ibidem coram nobis debito et congruo tempore expectarunt. Prefatus vero Paulus Kechkees, In causam attractus, in ipso termino per prefatos Actores premissis modo congruo tempore expectatus iuxta prescriptum mandatum domini nostri regis, uti debebat, nostram in presentiam non venit neque misit, se a facie iuris penitus et omnino absentavit. Prefati vero Actores volentes causam eorum prescriptam prosequi contra eundem Paulum Kechkees, In causam attractum, proposuerunt eo modo, quomodo superioribus his annis, quibus idem Paulus Kechkees, In causam attractus, officiolatum huius castris ac Civitatis Warasdiensis apprehendisset, quandam domum eorundem Actorum lapideam, in teatro eiusdem Civitatis habitam, quam iidem Actores pro conservatione reipublice

totius communitatis ipsorum communem habuerunt una cum omnibus rebus eorundem Actorum ac dicte Civitatis eorum, domo in eadem pro reposito locatis et repositis puta, pulveribus pixidum ac diversis armis, hastis, lanceis et aliis similibus, minus iuste et indebite ac preter omnem viam iuris pro se ipso occupasset, occupatam usque ad hec tempora tenuisset et possedisset possideretque etiam modo in grave preiudicium dictorum Actorum ac Civitatis eorundem prescripte et dampnum manifestum. Allegantes insuper iidem Actores, quod actionem eorum prenotatam attestatione vicinorum commetaneorum nobiliumque comprovincialium huius Comitatus Warasdiensis comprobare presto essent et parati, in verificationem vero eius, quo domus ipsa eorundem Actorum fuerit, quasdam unas litteras illustrissimi principis et domini, domini Georgii marchionis Brandenburgensis¹, quas in pargameno Germanice scriptas sigilloque suo impendenti et cirografo manus sue proprie consignatas in specie ac etiam in pariis in quadam tabula seu papiro in Latinum traductis nostrum produxerunt in conspectum, quarum tenor, prout tabula traductionis continebat et quemadmodum a certis etiam personis Germanicis utramque linguam, videlicet Latinam et Germanam, sapientibus, quibus ad conferenda illa paria cum suis originalibus assignaveramus, edocebamur, erat talis: Nos Georgius, gratia Dei marchio Brandenburgensis, etc., Slesie, Rathbarie, Jagerndorff, Stetine, Pomeravie, Cassubie et Sclavorum² dux, burgravius Nuremberge et princeps Rugie et Odernperg. Quoniam parentes et predecessores nostri pie reminiscentie eorum subditis fidelibus speciali eorum gratia semper fuerunt inclinati, habentes itaque et nos huiusmodi gratie respectum, iuxta merita fidelitatemque talium subditorum nostrorum ipsos parentes et predecessores nostros investigare summus generose arbitrati. Quare tenore presentium fatemur et significamus universis ac singulis, quod attentis et consideratis fidelium subditorum nostrorum servitia, que nobis nostri fideles dilecti iudex iuratique cives ac tota Communitas civium Civitatis nostre Warasdiensis hucusque exhibuit et deinceps facere exhibereque valebunt, ex speciali nostra gratia, quam erga eosdem ferimus, sano consilio et matura superinde deliberatione habita domum nostram muratam in teatro Warasdiensi sitam et existentem eisdem ad domos consilii totius Communitatis et reipublice duximus donandam et conferendam, immo damus, donamus et conferimus presentium per vigorem ex propria benivolentia et deliberata voluntate promittendo pro se et heredibus successoribusque nostris universis prefatos subditos nostros in pacifico dominio

¹ To je isprava Jurja Brandenburškog od 14.12.1523. kojom gradu Varaždinu poklanja kame-
nu kuću za vijećnicu, a pisana je njemačkim jezikom. Signatura: HR-DAVŽ- 2: R.a. 187/XIV.

² U izvornoj ispravi Jurja Brandenburškog ovdje piše *Wenden*.

dicte domus per nos dicte Civitati modo premissa attributa³ omni meliori modo et forma roborare, firmare ac contra quoslibet impetitores omni via et iure tuere et absque difficultatibus eorum fideliter protegere, in cuius fidem et testimonium manum nostram presentibus propriam subscripsimus et apposuimus sigilloque nostro autentico appenso munire fecimus. Datis Posonii, feria secunda post festum beate Lucie virginis et martiris, anno Domini millesimo quingentesimo vigesimo tertio. Quibus exhibitis et presentatis dicti Actores subiunxerunt taliter, quod in signum maioris evidentiorisque rei ipsius veritatis modo quoque prescripte res eorundem Actorum ac Civitatis ipsorum predictae in parte in eadem domo haberentur, quas quidem res cum nos per iudices nobilium huius Comitatus Warasdiensis revideri fecissemus, invente sunt ibidem et in eadem domo diverse lancee et diversa vetustaque arma, unde nobis ac dictis aliis nobilibus nobiscum in examine presentis cause existentibus prefatus Paulus Kechkes, In causam attractus, in termino et loco modo prescripto partibus ipsis prefixo iuxta prescriptum mandatum regie Maiestatis coram nobis comparere iudiciumque et iustitiam causa in presenti recipere debuisset. Sed ob non venientem et non comparitionem ac a facie iuris absentationem suam causis etiam et rationibus ex premissis prescripta domus lapidea dictis Actoribus et per consequens Civitati eorum prescripte readiudicanda et applicanda fore videbatur manifeste, propter quod nos una cum dictis aliis nobilibus nobiscum, ut premissum est, in discussione eiusdem cause existentibus auctoritate prefate regie Maiestatis nobis, ut premissum est, per Maiestatem suam in hac parte attributa mediante prescriptam domum lapideam dictis Actoribus consequenterque pr[edic]te⁴ Civitati eorum Warasdiensi applicare decernimus adiudicavimusque per eosdem Actores et dictam Civitatem eorum perpetuo possidendam. In cuius testimonium presentes litteras nostras sigillis et cyrografis nostris propriis consignatas eisdem civibus Civitatis Warasdiensis dandas duximus et concedendas. Datum in eadem Civitate Warasdiensi, die quo supra, anno Domini millesimo quingentesimo quadragésimo tertio.

Michael Rawen, manu propria

Johannes Gwych, manu propria

Vel: 430×448. Papir, na pregibima zbog oštećenosti nedostaju sitni dijelovi. Sačuvan jedan pečat ispod teksta u sredini promjera 2cm, na nj pritisnut papir. Isprava je restaurirana zbog oštećenja papira na pregibima.

³ Bolje: attribute.

⁴ Tekst na tom mjestu nedostaje zbog oštećenja papira na pregibu.

PRIJEVOD:

Mi, Mirko Bradač od Ladomerca i meštar Mihael od Ravna, prabilježnik Kraljevine Slavonije, suci i povjerenici u ovoj parnici postavljeni od kraljevskog Veličanstva, kao i Ivan Guić od Korenjaka, u zamjenu i na mjesto vrsnog Stjepana Gyulaya, pouzdanika kraljevskog dvora, drugoga suca i povjerenika u istoj parnici postavljenog od istoga kraljevskog Veličanstva, koji ležeći u krevetu u svojoj teškoj bolesti kao na samrti osobno nije mogao biti prisutan, dok vrsni Stjepan od Prašcovca, isto tako drugi sudac i povjerenik u istoj parnici, iz određenih opravdanih razloga nije mogao na nju doći, povjeravamo pamćenju da smo se mi okupili u nedjelju 11. veljače upravo prošlu ovdje u Varaždinu, naravno na mjestu i u vrijeme koje je dolje navedenim strankama unaprijed utvrdio i odredio prerečeni Stjepan Gyulay u ime sviju nas kao sudaca i povjerenika iste parnice po nalogu i posebnoj naredbi spomenutog kraljevskog Veličanstva, našeg gospodina i prvaka premilostivog, radi raspravljanja iste parnice te smo odgodili reviziju rečene parnice, jer su tako zahtijevali neki teški poslovi ove kraljevine Slavonije, za četvrtak koji je odmah uslijedio. Naposlijetku, kad je došao sam taj četvrtak, kad smo se mi okupili zajedno s još nekim drugim plemićima iste Kraljevine Slavonije, naravno iz Varaždinske županije, koje smo pozvali prema istome kraljevskom nalogu i kad smo sjeli kao sud da donesemo presudu za rečenu parnicu, došli su pred nas razboriti i poštovani ljudi Vid Kucinić, veliki sudac, Šimun Zeršić, prisežnik, Ivan literat, bilježnik, i Petar Šoštar, građani ovoga grada Varaždina, u svoje i u ime ostalih prisegnutih građana, kao i cijele Općine istoga Grada, kao tužitelja, prema sadržaju naredbene isprave rečenog kraljevskog Veličanstva izdane u Beču 19. rujna prošle godine i upućenu nama, naime, Mirku Bradaču, meštru Mihaelu Ravenu i prije spomenutim Stjepanu Gyulayu i drugom Stjepanu Praščociju, koja je unutar 60 dana neposredno nakon njenog izdavanja prikazana na različitim mjestima i posredstvom koje je Njegovo Veličanstvo nama naložilo reviziju i presudu ove parnice u prikladnom terminu koji ćemo unaprijed odrediti istim strankama s ovlašću Njegovog Veličanstva, te čekali dužno i prikladno vrijeme da se vrsni Pavao Kečkeš od Kakonje, optuženi, pojavi pred nama u roku koji je istim strankama unaprijed određen i zadan te isto tako pred nama primi pravdu i presudu u ovoj parnici. Rečeni pak Pavao Kečkeš, optuženi, u istome je terminu po prerečnim tužiteljima na navedeni način određeno vrijeme očekivan ali pred nas, kao što je morao prema prije napisanom nalogu gospodina našega kralja, niti je došao, niti poslao i u potpunosti se oglušio od lica pravde. Rečeni pak tužitelji, želeći nastaviti svoju prije napisanu parnicu protiv istoga Pavla Kečkeša, optuženog, izložili su kako je onih prijašnjih godina kad je isti Pavao Kečkeš, optuženi, obavljao službu upravitelja tvrde i grada Varaždi-

na, nepravedno, neopravdano i mimo svakog pravnog puta zauzeo za sebe neku kamenu kuću istih tužitelja koja se nalazi na glavnome trgu istoga grada, a koja je istim tužiteljima bila zajednička za održavanje javnog života njihove cijele Općine, zajedno sa svim stvarima istih tužitelja i rečenoga njihovog grada (u istoj je kući smješteno u skladište i odloženo, na primjer, puščani prah i različito oružje, koplja i drugo slično) i zauzetu sve do ovog vremena držao i posjedovao i posjeduje ju i sada na veliku i očiglednu škodu i štetu spomenutih tužitelja i njihovoga prije napisanog grada. K tomu tvrde isti tužitelji da su svoju prije spomenutu tužbu spremni brzo dokazati svjedočanstvom susjeda i mjesnih plemića ove Varaždinske županije, a radi dokazivanja pak toga da je sama kuća od istih tužitelja pred nas su iznijeli neku ispravu presvjetloga kneza i gospodina, gospodina Jurja markgrofa Brandenburškog napisanu na pergameni njemačkim jezikom i zapečaćenu njegovim visećim pečatom i njegovim vlastoručnim potpisom, u izvorniku i u prijepisu na nekom listu ili papiru, prevedenu na latinski, čiji je sadržaj, kako pokazuje list s prijevodom i kako su nam objasnile neke njemačke osobe koje znaju oba jezika, naime latinski i njemački, a kojima smo je dodijelili da usporede onaj prijepis sa svojim izvornikom, ovakav: Mi, Juraj, milošću Božjom markgrof Brandenburški, itd., vojvoda Šleske, Ratbara, Jegerndorfa, Stetina, Pomeravije, Kasovije i Slavena, grof Nürnberga, knez Rugena i Odernberga. Kako naši roditelji i prethodnici pobožne uspomenne uvijek bijahu naklonjeni svojim vjernim podanicima svojom posebnom milošću, tako smo i mi uvažavajući ovu milost, prema zaslugama i vjernosti takvih naših podanika velikodušno držali da treba slijediti naše roditelje i prethodnike. Stoga sadržajem ove isprave izjavljujemo i dajemo na znanje svima i svakom posebno da zapazivši i razmotrivši usluge naših vjernih podanika koje su nam naši vjerni i ljubljani sudac, prisegnuti građani i cijela Općina građana našega grada Varaždina dosad iskazivali te će ih i nadalje činiti i iskazivati, iz naše posebne milosti koju prema njima osjećamo, zdrave pameti i nakon temeljitog promišljanja odlučili smo da naša zidana kuća koja se nalazi i smještena je na glavnom varaždinskom trgu treba biti dana i prepuštena njima da bude vijećnica čitave Općine i zajednice, dapače, dajemo je, darujemo i prepuštamo snagom ove isprave iz vlastite dobrohotnosti i promišljene nakane, obećavši za sebe i sve naše nasljednike i potomke da ćemo spomenute naše podanike svakim boljim načinom i propisom osnažiti i učvrstiti u mirnome vlasništvu rečene kuće koju smo na spomenuti način dodijelili rečenom gradu, svakim putem i pravom čuvati protiv svakog napadača i bez poteškoća po njih vjerno štiti, a kao svjedočanstvo toga postavljamo i potpisujemo ovu ispravu našom vlastitom rukom te je osnažujemo našim vjerodostojnim visećim pečatom. Dano u Bratislavi, u ponedjeljak 14. prosinca godine Gospodnje 1523.

Nakon što su prikazali i predstavili ispravu, rečeni tužitelji su pridodali kao znak veće i očiglednije istinitosti ove tvrdnje da se i sad prije napisane stvari istih tužitelja i njihovoga prerečenog grada nalaze u istoj kući; kad smo mi preko plemićkih sudaca ove Varaždinske županije dali pregledati te stvari, pronađena su ondje i u istoj kući razna koplja i razno staro oružje. Stoga se prerečeni Pavao Kečkeš, optuženi, morao pojaviti pred nama i rečenim drugim plemićima koji su s nama bili na raspravi ove parnice u vrijeme i na mjestu određenom istim strankama na gore napisani način prema prije napisanom nalogu kraljevskog Veličanstva i primiti presudu i pravdu u ovoj parnici, ali zbog svog nedolaska, nepojavljivanja i izbjegavanja lica pravde, također iz prethodno navedenih razloga i uzroka očito se vidi da prije napisana kamena kuća treba biti dosuđena i predana spomenutim tužiteljima i posljedično njihovom prije napisanom gradu. Zbog toga smo mi zajedno sa spomenutim našim plemićima koji su zajedno s nama, kako je rečeno, bili na raspravi iste parnice, ovlašću prerečenog kraljevskog Veličanstva koja nam je, kako je rečeno, po Njegovom Veličanstvu dodijeljena u ovom poslu, odlučili i presudili da se prije napisana kamena kuća dodijeli rečenim tužiteljima i posljedično prerečenom njihovom gradu Varaždinu da je isti tužitelji i rečeni njihov Grad uvijek posjeduju. Kao svjedočanstvo ove presude smatrali smo da istim građanima grada Varaždina treba dati i predati ovu našu ispravu potvrđenu našim vlastitim pečatima i potpisima. Dano u istome gradu Varaždinu na dan kao gore, godine Gospodnje 1543.

Mihael Raven, vlastoručno.

Ivan Guić, vlastoručno.

3. R.a. XVI-13; Zagreb, 25. siječnja 1544.

TEKST ISPRAVE:

Nos Nicolaus, comes perpetuus de Zrynyo ac regnorum Dalmatie, Croatiae et Sclavonie banus, memorie commendamus, quod cum nos ad mandatum domini locumtenentis regie Maiestatis nobis superinde datum egregium Stephanum Busanych de Rathkowcz, in presenti vacantia sedis comitis Comitatus Warasdiensis pro vice comite eiusdem Comitatus de unanimi voto et consensu regnicolarum totius regni Sclavonie constitutum, una cum iudice nobilium ipsius Comitatus ad infrascriptam introductionem et statutionem peragendam etiamnum destinassemus. Tandem idem exinde pariter cum eodem iudice nobilium ad nos reversus nobis retulit eo modo, quomodo ipse iuxta iudiciarias deliberationes egregiorum Emerici Bradach de Ladomercz ac magistri Michaelis de Rawen, regni Sclavonie prothonotarii, tamquam iudicum et commissariorum per Maiestatem regiam ad id delegatorum, litterarumque eorundem adiudicatoriarum ac prefati domini

locumtenentis superinde preceptoriarum continentiam feria sexta proxima post festum Pasce Domini proxime preteritum ad facies cuiusdam domus lapidee prudentium et circumspectorum iudicis iuratorumque et totius Communitatis civium Civitatis Warasdiensis in teatro eiusdem Civitatis Warasdiensis habite, quam iidem cives pro conservatione reipublice eorum haberent, vicinis et commetaneis ipsius Civitatis universis et signanter nobilibus Laurentio Palfy de Kapolna, Francisco de Hruskarowcz, Nicolao Polyak de Zwhodol, Nicolao Herkffy de Zayezda, Georgio Bekowych de Thernowcz et Balthasare Kersser de Welkowcz inibi etiamnum convocatis et presentibus accedens introduxisset memoratos iudicem iuratosque cives ac totam Communitatem civium iamdicte Civitatis Warasdiensis in dominium domus eiusdem stauissetque eandem eisdem premisse iudicarie deliberationis antelatorum iudicum seu commissariorum regionum, nec non literatorii mandati domini locumtenentis Sue Maiestatis titulo eisdem civibus incumbenti perpetuo possidendam nullo penitus contradictore apparente eisdem Stephano Busanych ac iudice nobilium vicinisque et commetaneis prescriptis congruis diebus ibidem moram etiamnum peragendam. Unde nos ad relationem annotatorum Stephani Busanych tanquam vice comitis, nec non iudicis nobilium presentes litteras nostras testimoniales seu statutorias prelibatis civibus duximus concedendas, quas sigillo egregii Gaspari Gwzich de Thurán, vice bani ac comitis nostri Crisiensis, fecimus consignandas. Datum Zagrabie, in festo Conversionis beati Pauli apostoli anno Domini millesimo quingentesimo quadragesimo quarto.

Vel: 310×217. Papir od 2 lista, jedan ispisan. Pečat od smeđega voska promjera 2,5cm utisnut na poledini, većim dijelom otpao. Isprava je restaurirana zbog oštećenja papira na pregibima.

PRIJEVOD:

Mi, Nikola grof Zrinski, ban kraljevina Dalmacije, Hrvatske i Slavonije, povjeravamo pamćenju da smo na nalog gospodina namjesnika kraljevskog Veličanstva koji nam je o tome izdan odredili da vrsni Stjepan Bužanić od Ratkovca, zbog sadašnje ispražnjenosti mjesta župana Županije varaždinske jednoglasno postavljen za dožupana iste Županije uz suglasnost stanovnika cijele Kraljevine Slavonije, zajedno s plemićkim sucem iste županije provede dolje navedeno uvođenje i postavljanje u posjed. Naposljetku se on zajedno sa istim plemićkim sucem odande vratio k nama i iznio nam ovako, kako je on prema sudskoj odluci vrsnog Mirka Bradača od Ladomerca i meštra Mihaela od Ravna, prabilježnika Kraljevine Slavonije, kao sudaca i povjerenika određenih za to od kraljevskog Veličan-

stva, i prema sadržaju njihove presudbene isprave te naredbene isprave o tome istoga gospodina kraljevskog namjesnika u petak 18. travnja odmah poslije Uskrsa koji je zadnji prošao, izašavši na lice mjesta neke kamene kuće poštovanih i razboritih suca, prisežnika i cijele Općine građana grada Varaždina, koja se nalazi na glavnome trgu istoga grada Varaždina, a koju isti građani imaju radi održavanja javnog života, sazavši sve susjede istoga grada i obližnje stanovnike, a osobito Lovru Palffyja od Kapolne, Franju od Hruškarovca, Nikolu Poljaka od Suhodola, Nikolu Herkffyja od Zajezde, Jurja Bekovića od Trnovca i Baltazara Keršera od Velkovca, koji su se ondje pozvani također okupili, uveo spomenute suca, prisegnute građane i cijelu Općinu građana već spomenutoga grada Varaždina u vlasništvo iste kuće i predao je njima da je uvijek posjeduju na temelju prije spomenute sudske odluke prerečenih sudaca ili kraljevskih povjerenika i pismenoga naloga gospodina namjesnika Njegovoga Veličanstva koji se odnose na iste građane jer se nije pojavio nijedan prigovornik dok su isti Stjepan Bužanić i plemićki sudac te prije napisani susjedi i okolni stanovnici prikladno vrijeme ondje boravili. Stoga smo mi prema izvješću prije navedenih dožupana Stjepana Bužanića i plemićkog suca smatrali da se prije navedenim građanima treba dati ova naša svjedodžbena isprava o uvođenju u vlasništvo koju smo dali zapečatiti pečatom vrsnog Gašpara Guzića od Turana, našega podbana i križevačkog župana. Dano u Zagrebu na blagdan Preobraćenja blaženoga apostola Pavla [25.01.] godine Gospodnje 1544.

DRUŠTVO POVJESNIČARA GRADA VARAŽDINA
I VARAŽDINSKE ŽUPANIJE

UDK 94(497.5-37Varaždin)
ISSN 1848-0837

**HISTORIA VARASDIENSIS
ČASOPIS ZA VARAŽDINSKU
POVJESNICU**

2

VARAŽDIN, 2012.

Nakladnik / Publisher

Društvo povjesničara grada Varaždina i Varaždinske županije

Za nakladnika / For the Publisher

Spomenka Težak

Uredništvo / Editor's board

Sonja Poljak (Ivanec)	Magdalena Lončarić (Varaždin)
Vladimir Huzjan (Varaždin)	Ivan Obadić (Zagreb)
Suzana Jagić (Ivanec)	Spomenka Težak (Varaždin)
Ivančica Jež (Ludbreg)	Hrvoje Petrić (Zagreb)
Siniša Krznar (Zagreb)	Kruno Sudec (Varaždin)

Kontakti Uredništva / Editor's office

Franjevački trg 6, 42 000 Varaždin; tel/fax. 042/658 762;
e-mail: historiavarasdiensis@gmail.com

Glavni i odgovorni urednici / Editors in Chief

dr. sc. Hrvoje Petrić, MSc Ivan Obadić

Savjet časopisa / Journal's council board

dr. sc. Juraj Belaj (Zagreb), dr. sc. Neven Budak (Zagreb), dr. sc. Dragutin Feletar (Koprivnica), mr. sc. Ernest Fišer (Varaždin), PhD Zoltán Gőzsy (Pečuh), dr. sc. Željko Holjevac (Zagreb), Siniša Horvat, prof. (Varaždin), dr. sc. Andrej Hozjan (Maribor), Damir Hrelja, prof. (Varaždin), dr. sc. Mira Kolar-Dimitrijević (Zagreb), Miroslav Klemm, prof. (Varaždin), dr. sc. Nevenka Krklec (Varaždin), dr. sc. Mirjana Matijević-Sokol (Zagreb), dr. sc. Janko Pavetić (Varaždin), prof. emeritus Franjo Ruža (Varaždin), akademik Franjo Šanjek (Zagreb), Marina Šimek, prof. (Varaždin), mr. sc. Eduard Vargović (Varaždin), PhD Leopold Toifl (Graz)

Grafički urednik / Graphic editor

Kruno Sudec

**Urednik na Portalu znanstvenih časopisa Republike Hrvatske "Hrčak"/
Journal editor at "Hrčak" - The Portal od scientific journals of Croatia**

Dejan Zadro

Naklada / Copies

300

Priprema i tisak / Layout and Print

Tiskara Zelina d. d. - Sv. Ivan Zelina

Časopis izlazi jednom godišnje. Cijena primjerka iznosi 100 kuna.

Časopis se objavljuje novčanom potporom Grada Varaždina,
Bernarde Nova d. o. o. i TMT Čakovec

Korice: Freska s prizorom dvanaestogodišnjeg Isusa koji raspravlja s pismoznancima u hramu. Južni zid svetišta crkve sv. Marije u Lepoglavi. Ivan Ranger, oko 1742. godine.

Fotografija freske i likovni koncept korica: Kruno Sudec

Priprema korica za tisak: Studio Fotak